

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/237/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2212209575
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Klepancová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2212209575.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Klepancovej a členiek senátu JUDr. Evy Barcajovej a JUDr. Evy Behranovej v právnej veci navrhovateľa: Profidebt Slovakia, s.r.o., IČO: 35 925 922, Bratislava, Mliekarenská 10, zastúpený ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA GUNIŠ & PARTNERS s.r.o., Bratislava, Klincová 37/B, IČO: 36 862 657, proti odporkyni: M. X., nar.XX.XX.XXXX, bytom I. S., N. XXX/XX, o zaplatenie 772,99 eura s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 12C/86/2012-46 zo dňa 06. februára 2013 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti, v časti vyhlásenia zmluvnej podmienky za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti a v časti trov prvostupňového konania **p o t v r d z u j e .**

Odporkyni sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom uložil odporkyni povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 114,85 eura s 8,5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 25,90 eur od 01.03.2008 do zaplatenia, zo sumy 44,38 eur od 01.04.2008 do zaplatenia, zo sumy 20,68 eur od 03.01.2008 do zaplatenia a zo sumy 21,90 eur od 31.01.2008 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšku návrh zamietol. Určil, že zmluvná podmienka v Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 09.11.2007 pod bodom 2.3 v časti „Záujemca resp. účastník a poskytovateľ sa dohodli, že ak záujemca resp. účastník poručí niektorú z povinností podľa tohto dodatku, záujemca resp. účastník sa zaväzuje uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 9.913,45 Sk (329,07 eur). Účastník je povinný nahradiť škodu vzniknutú poskytovateľovi v súvislosti s porušením povinností záujemcu resp. účastníka podľa tohto dodatku v časti presahujúcej výšku zmluvnej pokuty“ je ako neprijateľná neplatná. Odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou § 43 ods. 1, 2 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, 4 písm. k) a 5, § 53a ods. 1, § 517 ods. 2, § 544 ods. 1, § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. Vecne súd prvého stupňa argumentoval tým, že návrhu bolo možné vyhovieť len v časti nároku na zaplatenie ceny služieb, v časti uplatnených zmluvných pokút bolo potrebné návrh zamietnuť. Odporkyňa podpisom žiadosti potvrdila, že bola oboznámená so Všeobecnými podmienkami a platným cenníkom. K časti o zaplatenie ceny služieb je potrebné uviesť, že odporkyňa v konaní nenamietala žiadnu okolnosť spochybňujúcu pohľadávku navrhovateľa na zaplatenie ceny vyúčtovaných telekomunikačných služieb za uvádzané obdobie. Právny predchodca navrhovateľa tieto služby dodal a odporkyňa ich prijala, pričom za ne nezaplatila. Cena služieb bola dohodnutá a súd prvého stupňa nezistil ani iné okolnosti, ktoré by spochybňovali platnosť právneho úkonu v časti ceny služieb. Na základe tohto skutkového stavu čiastočne návrhu vyhovel, a to v časti nároku za poskytnuté služby, keďže odporkyňa ako dlžník má povinnosť z platného záväzku cenu

služby zaplatiť (§ 494 OZ). Súd prvého stupňa priznal navrhovateľovi aj nárok na úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 OZ, vzhľadom na to, že odporkyňa sa preukázateľne s plnením záväzku dostala do omeškania. Návrhu v časti nároku o zaplatenie zmluvnej pokuty nebolo možné vyhovieť. V jednom prípade z dôvodu, že nebola preukázaná zákonom predpísaná písomná forma dojednania o zmluvnej pokute, v druhom prípade pokiaľ by súd vyhovel návrhu na zaplatenie zmluvnej pokuty, bol by porušený princíp proporcionality uplatňovaný v súkromnom práve, a navyše by došlo aj k porušeniu zákona. Podľa čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok. Smernica zároveň v prílohe vypočítava pre členské štáty ako vzor niektoré zmluvné podmienky, ktoré odporúča transponovať do vnútroštátnych predpisov. Miesto v Smernici má aj „neprimeraná kompenzácia za porušenie záväzku spotrebiteľa“. S účinnosťou od 01. januára 2008 bola neprimeraná sankcia explicitne zapracovaná medzi neprijateľné podmienky do Občianskeho zákonníka. Podľa § 53a ods. 1 Obč. zákonníka ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, alebo ktorá je vo všeobecných obchodných podmienkach, za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa. Súd prvého stupňa k zamietnutej časti nároku na zmluvnú pokutu odkázal na jeho skorší rozsudok č. k. 12C/29/2012-58 zo dňa 22.10.2012 (vo veci Telefónica Slovakia, s.r.o., Bratislava c/a spotrebiteľ), ktorým rovnaké dojednanie navrhovateľa so spotrebiteľmi o zmluvnej pokute vo formulárovej zmluve určil za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 05.12.2012. Z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo navrhovateľovi právo na plnenie a odporkyňa povinnosť plniť. Preto súd prvého stupňa návrh v časti o zaplatenie zmluvných pokút zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p., v konaní bola úspešnejšia odporkyňa, avšak jej žiadne trovy nevznikli, preto jej náhradu trov nepriznal.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ v zamietajúcej časti a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v zmluve o pripojení vrátane ich dodatkov. Uviedol, že medzi odporkyňou a právnym predchodcom navrhovateľa bola dňa 09.11.2007 uzavretá zmluva o pripojení, na základe ktorej právny predchodca navrhovateľa poskytol odporkyňa telefonické pripojenie a vzniklo mu právo na zaplatenie ceny za poskytované služby podľa cenníka. Odporkyňa bola povinná zaplatiť za poskytované služby cenu, mala právo na telefonické pripojenie spolu s tým súvisiacimi službami. Na základe dodatku k tejto zmluve bol odporkyňa poskytnutý mobilný telefón Sony Ericsson K320i a benefit v podobe zvýhodnených volaní. Navrhovateľ vytýkal súdu prvého stupňa, že náležite neposúdil všetky okolnosti dojednania zmluvnej pokuty, nesprávne aplikoval zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Význam ochrany spotrebiteľa a súdnej kontroly individuálne nedohodnutých zmluvných ustanovení spočíva v nastolovaní rovnováhy zmluvných strán. Ochrana spotrebiteľa smeruje k vytvoreniu rovnováhy, nie k preferencii postavenia zmluvnej strany len preto, že ide o spotrebiteľa. Ochrana spotrebiteľa možno uplatniť len z hľadiska komplexného posúdenia práv a povinností, ktoré zo zmluvy vyplývajú. Povinnosťou odporkyne bolo platiť za poskytované služby a zotrvať v zmluvnom vzťahu dohodnutú dobu. Len posudzovanie výšky zmluvnej pokuty nestačí na komplexné posúdenie dojednania o zmluvnej pokute. Zmluvná pokuta smerovala k dodržaniu dohodnutej doby trvania zmluvy, a zabezpečovala dodržanie účelu zmluvy a jej ekonomického charakteru pre obe zmluvné strany. Odporkyňa neplnením svojich záväzkov dosiahla v konečnom dôsledku zánik zmluvy o pripojení, pričom ani zmluvná pokuta nebola dostatočnou motiváciou pre dodržanie zmluvy. Ochrana spotrebiteľa nesmeruje k tomu, aby bol chránený pred dôsledkami vlastného porušovania bez ohľadu na to, aké závažné je toto porušenie. Zmluvná pokuta mala aj svojou výškou viesť k splneniu tohto cieľa. Spôsob, akým konajúci súd posúdil dojednanie o zmluvnej pokute medzi spotrebiteľom a postupom sa opäť dostal do nerovnováhy výlučne v prospech spotrebiteľa. Takýmto spôsobom sa nezabezpečila rovnováha sledovaná tvorcom smernice 93/13/EHS, ktorá bola implementovaná do ustanovenia § 53 OZ. Tvorca smernice sledoval vyrovnanie existujúcich nevýhod pre spotrebiteľa. Neexistuje ani vecne odôvodniteľný dôvod oslobodiť spotrebiteľa od povinností, ktoré

mu ukladá zmluva s rovnocenným partnerom, ak sa k splneniu týchto povinností zaviazal dobrovoľne a s vedomím ich rozsahu (návrh generálnej advokátky Verice Trstenjak vo veci C-453/10). Súd prvého stupňa sa správaním odporkyne nezaoberal, v odôvodnení rozsudku bez relevantného posúdenia veci sa zaoberal len neprimeranosťou výšky zmluvnej pokuty. Navrhovateľ žiadal odvolací súd, aby podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p. posúdil dôvodnosť jeho odvolania pre existenciu neúplných a nesprávnych skutkových záverov a pre nesprávne právne posúdenie veci, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom rozsahu zmenil tak, že výrok o vyhlásení neprijateľnosti zmluvných podmienok vypustí, odporkyňi bude uložená povinnosť zaplatiť navrhovateľovi zamietnutú časť žalovanej sumy spolu s úrokom omeškania a nahradiť mu trovy konania.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrila, písomný odvolací návrh nepodala.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou - podal ho včas účastník konania (§ 201, 204 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 202 O.s.p.), v zákonom stanovenej lehote (§ 204 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutých častiach je vecne správny. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Odvolací súd vo veci rozhodol podľa § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania tak, že rozsudok verejne vyhlásil, keďže vec bola ústne prejednaná pred súdom prvého stupňa a v odvolacom konaní nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, súd prvého stupňa nerozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejde o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, a nariadenie pojednávania nevyžaduje ani dôležitý verejný záujem.

Podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Súd prvého stupňa v náležitom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie naplnenia zákonných podmienok o nároku navrhovateľa a výsledky tohto dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľom uplatneného nároku. Súd prvého stupňa vec v celom rozsahu správne právne posúdil, keď na vec aplikoval všetky právne normy, ktoré i správne vyložil, odvolací súd zdieľa jeho právny záver vo veci. Vzhľadom na to odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje na správne, výstižné a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. Odvolací súd nezistil dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových a právnych záverov prvostupňového súdu odchýliť.

Na zdôraznenie správnosti záverov prvostupňového súdu, s poukazom na odvolacie argumenty, sa žiada dodať nasledovné:

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti výroku o zamietnutí nároku na zmluvné pokuty, výroku o určení zmluvných podmienok za neprijateľné a výrok o trovách konania účastníkov.

Súd prvého stupňa postupoval správne, pokiaľ nárok týkajúci sa zaplatenia zmluvných pokút v sume 658,14 eur spolu s úrokom z omeškania navrhovateľovi nepriznal a v tejto časti návrh ako nedôvodný zamietol.

Z obsahu spisu vyplýva, že účastníci uzatvorili dve zmluvy o pripojení. V spise sa však nachádza len jedna zmluva zo dňa 09.11.2007 spolu s dodatkom k tejto zmluve zo dňa 09.11.2007, pričom táto zmluva sa týka telefónneho čísla XXXXXXXXXX. Zmluvná pokuta, ktorá bola odporokyni fakturovaná faktúrou č. 5100170837, sa týka telefónneho čísla XXXXXXXXXX, zmluva resp. dodatok týkajúci sa tohto telefónneho čísla sa v spise nenachádza. Súd prvého stupňa teda správne rozhodol, keď navrhovateľovi túto zmluvnú pokutu nepriznal z dôvodu, že nepreukázal, že zmluvná pokuta bola dojednaná v písomnej forme. Navrhovateľ tento záver súdu prvého stupňa v odvolaní nespochybňoval a zmluvu spolu s dodatkom nepredložil.

Zmluvu o pripojení (§ 43 zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách, resp. § 43 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických telekomunikáciách), ktorou sa podnik zaviazal fyzickej osobe, ktorá nie je podnikateľom, poskytovať alebo sprístupniť verejnú telekomunikačnú službu, treba považovať za spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka. Ustanovenia všeobecných podmienok prijatých podnikom, ktoré sa na základe prejavov vôle oboch zmluvných strán stali súčasťou tejto spotrebiteľskej zmluvy a v neprospech spotrebiteľa sa odchýlili od právnej úpravy danej Občianskym zákonníkom, sú neprijateľné podmienky danej spotrebiteľskej zmluvy (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. januára 2011 sp. zn. 5 MCdo 20/2009).

Z predloženej zmluvy o pripojení je zrejmé, že v danej veci sa jedná o spotrebiteľský vzťah, právny predchodca navrhovateľa vystupoval ako dodávateľ, poskytoval služby, ktoré boli predmetom jeho podnikateľskej činnosti. Odporkyňa v zmluvnom vzťahu vystupovala ako spotrebiteľ, lebo konala pre svoju osobnú potrebu, opak preukázaný nebol a nevyplýva ani zo zmluvy. Právny vzťah účastníkov sa musí podriaďovať aj ustanoveniam Občianskeho zákonníka na ochranu spotrebiteľa v znení účinnom od 01.03.2010 (vzhľadom na prechodné ustanovenie § 879I OZ a skutočnosť, že navrhovateľ si nárok uplatnil na súde dňa 13.06.2012, t.j. po dátume 01.03.2010).

Právny vzťah medzi účastníkmi je spotrebiteľský, zmluva účastníkov má podobu štandardnej formulárovej zmluvy, ktorá je typická tým, že sa uzatvára vo viacerých prípadoch a spotrebiteľ spravdla jej obsah nemení vzhľadom na formulárovú predtlač. Spotrebiteľ buď prijme podmienky zmluvy, ktoré si dodávateľ sám v predstihu podľa svojej predstavy naformuloval, alebo zmluvný vzťah nevznikne. Nie sú žiadne pochybnosti ani o tom, že za takéhoto stavu je spotrebiteľ z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou zmluvného vzťahu (porovnaj článok 25 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie Mostaza Claro). Aj keď odporkyňa ako spotrebiteľ mala možnosť oboznámiť sa s dojednanými zmluvnými ustanoveniami pred podpisom zmluvy, nemohla ale ovplyvniť ich obsah. Zmluvné dojednania obsiahnuté v zmluvách a dodatkoch preto nemožno považovať za individuálne dojednané. Odporkyňa ako spotrebiteľ nemala žiadnu reálnu možnosť ovplyvniť obsah vopred dodávateľom navrhnutých a v zmluvách predložených fixne formulovaných dojednaní o zmluvnej pokute. Mohla iba zmluvu ako celok odmietnuť alebo prijať a podrobiť sa dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. Dôkazné bremeno, že dojednanie o zmluvnej pokute bolo individuálne dojednané podľa § 53 ods. 3 OZ (článok 3 bod 2 Smernice 93/13/EHS) bolo na navrhovateľovi ako právnom nástupcovi pôvodného dodávateľa.

Navrhovateľ v konaní individuálne dojednanie zmluvnej pokuty nepreukázal, nepredložil žiaden dôkaz o tom, že by ustanovenia o zmluvnej pokute boli individuálne dojednané, preto bolo nevyhnutným v súlade s § 53 ods. 3,4 OZ i článkom 3 bod 2 Smernice 93/13/EHS zmluvnú podmienku nepovažovať za individuálne dojednanú. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán ku škode spotrebiteľa (porovnaj čl. 3 bod 1 citovanej smernice). Zmluvná podmienka, ktorá spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa je neplatná, preto nemožno na jej základe priznať dodávateľovi plnenie z neplatnej zmluvnej podmienky.

Ustanovenia o zmluvnej pokute je potrebné v zmysle článku 4 citovanej smernice posudzovať v dobe uzatvorenia zmluvy a na okolnosti, ktoré nastanú prípadne po jej uzavretí, ani na následné správanie

sa účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní, už nie je možné prihladať. Právna úprava vyžaduje, aby neprijateľné podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany dodávateľa neboli pre spotrebiteľa záväzné. Treba poukázať na to, že požadovaná zmluvná pokuta žiada od odporkyne ako spotrebiteľa, ktorá nesplnila svoj záväzok, aby zaplatila neprimerane vysokú zmluvnú pokutu ako náhradu.

Zmluva nerozoznáva situáciu, kedy v dôsledku nezaplatenia ceny služby dôjde k ukončeniu zmluvy na začiatku či konci zmluvného vzťahu, bez významu kladie i to, či spotrebiteľ nezaplatí len prvú alebo poslednú platbu za služby, celú alebo len jej časť.

Ustanovenia o zmluvnej pokute v zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ESD (napríklad rozsudok C-618/10 zo dňa 14.06.2012) vnútroštátnemu súdu dávajú možnosť v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a OZ. Neprijateľná zmluvná podmienka je neplatná ako celok, súd nemôže znižovať neplatne dojednanú zmluvnú podmienku, prípadne meniť jej obsah tým, že bude akceptovaná iba v niektorých dohodnutých prípadoch porušenia zmluvy spotrebiteľom a v iných nie.

Odvolačný súd v zhode so záverom súdu prvého stupňa dospel k záveru, že vo výroku rozsudku uvedená zmluvná podmienka o zmluvnej pokute uvedená v dodatkoch k zmluve o pripojení zo dňa 09.11.2007 je neprijateľná, preto bolo potrebné podľa § 153 ods. 4 2 O.s.p. vyhlásiť ju za neprijateľnú vo výroku rozsudku.

S poukazom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zamietnutia návrhu a v časti vyhlásenia zmluvnej podmienky za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil včítane správneho závislého výroku o náhrade trov prvostupňového konania.

V odvolacom konaní bola plne úspešná odporkyňa, v dôsledku čoho jej podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 2 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému navrhovateľovi. Vzhľadom k tomu, že odporkyňa si náhradu trov odvolacieho konania podľa ustan. § 151 ods. 1 2 O.s.p. neuplatnila, zo spisu jej žiadne nevyplývajú, odvolací súd jej trovy odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.